

LESIČNO PRI PILŠTANJU (nemoč Sv. Urh na jezeru), p.c.sv.Urha 1

V cerkvi kip sv.Urha z novejšo glavo. V (brez glave) = 23.col.

Iz žgane gline. Še mehke gubanje, zlasti na levem kolenu, pri tleh pa se gube že zalamljajo. Roke, noge, glava lesene. Sedi na prestolu. Zadaaj izdolbljen. Podstavek ima spodaj luknjice. Slabo polihromiran. Nastanek ca.

1440-50. Po zgornjem delu telesa nervozno guban - smer proti pozn got. baroku

Cerkev barokizirana. Vel. oltar iz konca 18. stol. Za oltarjem letnica 1778. Stranska oltarja preslimans zлата oltarja. Prižnica 17. stol. Na slavoloku letnica 1750. Prezbitarij ima sokel. ladja tidi. Stolp pred fasado, spodaj kvadratičen, zgoraj oktogonalen.

Blizu cerkve steber, na vrhu kip hrvaškega Kristusa. Kronogram da leto 1713. Zelo lep! Spodaj daljši tekst.

Cave, Zap. XX. str. 10. - 29. X. 1950.

Tip kakor na Pesku. Zvonik izredno masiven. Spodaj šitrikoten. Zgoraj osmerokoten z osmerokotno piramido. Letnica na niem 1707. Prezbitarij iz treh stranic skota baročno obokan, prav tako ladja, ki ima proge. Slavolok in ve okraskev v kmečanu s vtisnjen vinsko trto in cvetlično ornamentiko. Tudi v barvnem tonu čist p srečeno. Na slavoloku je letnica 1750. Oltarji preprosto rezbarsko delo. Ob vhodu v ograjo okrog cerkve na levo v stebru je kip sv.

Urh na hrč konci iz 17. stol. a zanimiv, ker ima še veliko gotskih potez.

Prižnica in 2 str. oltarja sta iz zač.18.stol. Vel.oltar je iz sr.18.stol.
Stele, XLII, 21.7.1926, str.37-37.

Stara cerkev, ki pa je v novejši dobi doživela veliko prezidav. Omenja se prvič l.1394 v listini župnije Süssenheim. L.1750 na slavaloku pomeni čas prezidave cerkve. Verjetno je bila cerkev takrat polkrožno obokana. Na oltarju sv. Ulrika je napis: " Andreas Galinitsch 1778". V ladji sta dva oltarja sv. Valentina in sv. Antona Brem. Na zvoniku nad oknom je letnica 1707. Cerkev ima 4 zvonike: manjši ~~ixxxxxxxx~~ je brez napisa, naslednji po veličini je bil vlit l.1731 pri Baltasarju Schneiderju v čelju, srednji in veliki l.1867 pri antonu Samassi v Ljubljani. Iz vizitacijskega poročila iz l.1651 izvemo, da se str. oltarje cerkvi ni smelo uporabljati, ker niso imeli potrebnih rekvizitov. Okolica se tu imenuje Na jezeru. Verjetno je bilo tu nekoč jezero. Cerkev je postavljena na pilotih zaradi močvirnate zemlje.

Ign.Orožen: Das Dekanat Trachenburg, l.1887, str. 67-68.

Filiala, posvečena sv. Ulriku na Jezeru v Tešovem. (Fuchsdorf).

Pravilno orientirana cerkev stoji v dolini v n.v. 320 m.

Viri in literatura: Ign. Orožen, Bistum und Diözese, Lavant VI, Dekanat Drechenburg, Maribor 1887.

Cerkev sestavljajo: spodaj kvadraten, zgoraj oktogonalen zvonik, pravokotna ladja, nekoliko ožji, toda precej višji presbiterij z poševnimi ogli ter na severu mu prizidana pritlično zakristijo. Gradnja je kamnita, ometana.

3.

LESIČNO PRI PILŠTANJU (nekoč sv. Urh na Jezeru) -p.c.sv. ---

Strehe enotna strešasta, ^eoppčna, zakristije pultasta opečna, zvonikova osemstrano piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Zvonik obdaja pristrešen talni zidec ter kvadratni del, 2 pristrešena konkavno spodrezana zidca, oktogonalni del pa enak zidec ter konkavni fabion. Glavni portal je pp, ima preprosto preklado in profilirano gredo. V I. nadstropju je v vsaki steni po 1 pp kamenito okvirjena linica, enake linice so v oktogonalnem delu v 3 stranicah spodnje etaže, v 4 stranicah gornje etaže pa so kamenito okvirjene, členjene ppk zvonove line. Nad južno je letnic-a 1707.

Ladjo opasuje pristrešen talni zidec, je pa brez fabiona. Ogali so kamnoseško lepo izdelani. V južni steni je v sredini pp portal, z profilirano preklado ter 2 pp okni, od katerih je zapadno v kamenitem okviru z robom in profilirano polico, vzhodno pa ima preprosto ostenje. Nekoliko zapadno portala je v gornjem delu stene vidna sled neke prizidave ali prizidave. Severna stena ima preprost pp, zazidan, kamenit portal ter enako zapadno okno. Vzhodno portala ladjina stena iztopa za določno ped ter je brez talnega zidca. Presbiterij opasuje pristrešen talni zidec, členijo močne ližene, zaključuje pa konkaven, spodaj profiliran napušč. V južni steni ima pp okno z ostenjem in luneto, v obeh poševnicah pp okni, v zaključnici luneto, v severni steni pa ničesar.

Zakristija, ki je jasen prizidek, je brez zidcev. V vzhodni steni ima luneto, v severni pp okno, v zapadni pa pp portal narejen iz starejših kamnoseško obdelanih kamnov. Besni podboj ima profilacijo in nekaj kapitel, preklada pa profilacijo.

Sicer je zunanjščina beljena.

Notranjščina: Tlak je kamenit. Zvonica, pokrita s križnim obokom, se odpira z ppk lokom v ladjo. Zidana empora počiva na 2 toskanskih slopih in 2 kri-

do _____ posekate in izdelate podrti, polomnjeno, po lubadarju napadeno drevje.

Drevje, ki ga je mrčes že napadel, je treba oklestiti ter obeliti s panjem vred, nato pa lubje, veje in vrhovino sežgati na ognjavarnih mestih.

Vsako prevažanje neobeljenega lesa iglavcev je prepovedano. Če zgoraj predpisanih ukrepov v navedenem roku ne bi izvršili, se to izvrši uradoma na Vaše stroške in nevarnost, proti Vam pa bi se moralo postopati po zakonu.

Zoper to odločbo je v 8 dneh po dostavi dovoljena pritožba na Upravo za gozdarstvo LRS v Ljubljani. Pritožba nima odločilne moči.

SMRT FAŠIZMU — SVOBODO NARODU!

Šef uprave za gozdarstvo

Prepis prejme:

1. Občinski ljudski odbor _____
 2. Revirni gozdar: _____
 3. Krajevni logar: _____
-

Prejem gornjega sečnega naloga št. _____ potrjuje:

_____, dne _____ 1955

(podpis)

žnih obokih, desno pa vodijo pravokotne stopnice nanjo. Na fasadi je empore trikrat vzvalovljena, okrašena z nekakima pilastroma in 3 ppk, spodaj konkavnimi polji.

Ladjo členijo 3 pari pilstrov in nad emporo par konsol. Pilastre krasijo iz štuk izdelani poznobaročni obeski. Pilastri nosijo profilirano golšasto gredo in 4 oproge, okrašene z v štuk vtisnjeno cvetlično in grozdno vitičasto ornamentiko. 3 pari sosvodnic so obrobljeni s štukiranim profilom, temena pa krasijo 3 razgibana baročna polja, katerih srednje izpolnjuje velik monogram IHS. Členjeni in ppk slavolok ima ščenje štukirano, nad temenom pa v razgibanem štuk okviru naslikano letnico 1750, ko so ladjo obokali.

Presbiterij je v bistvu kvadraten prostor z poševnimi ogli, katere flankirajo pilastri, ki nosijo popolno ogredje, diagonalni, široki opogji s 4-listom v temenu ter 4 sosvodnice. Od poševnih kotnih sten obsegata 2 okni, 2 pri slavoloku pa členjeni ppk niši. Vsa notranjščina je tonsko pobarvana, presbiterij krasí nevsiljiva in preprosta bp slikarija, tako da je učinek notranjščine kar prijeten.

Na levo vodi pp portal z profilirano preklado v zakristijo, ki ima cementen tlak in banjo z križajočima se sosvodnicama. Od tu je vhod na prižnico, ki povzroča delni izstop severne ladjine stene.

Oprava: Glavni oltar ima leseno prizmatično menzo, poševno razvito predelo ter nastavek, katerega nosita par stebrov in par pilastrov, kosa golšastega ogredja ter polkrožna atika z nekakima volutastima ušesoma. V osrednji konkavno-konveksni zaključni nišixx je kip Urha, ob strani stebrov stojita Markoxx in Benedikt iz Nursije, v atiki pa je DM v gloriji žarkov, oblakov in glavíc. Na hrbtni strani oltarja je letnica 1778, na menzi IM 1731, ob strani pa napis: ANDREAS GABRITSCH 1778, Letnica 1778 odgovarja stilu

oltarja. Belo pobarvani tabernakelj, običajnega koncepta, je istočasen, enako kot 6 pločevinastih svečnikov. Sedanja polihromacija je novejša. Stranska oltarja sta pendanta. Imata zidano prizmatično menzo, zelo preprosto razvito predelo ter nastavek, katerega nosi par uvitih z akantom ovitih stebrov, golšasto ogredje z 2 vazicama, ki se v sredi trapčasto dvigne ter z atiko, ki je replika nastavka, le da ima ravno ogredje. Obe niši, spodnjo pps in zgornjo ppk, obdajata himatijonska okvira. Glavni figuri stojita na podstavkih, katera nosita operutničeni glavici. V levem oltarju sta Valentin in Peregrin, v desnem pa Anton Puščavnik in Miklavž. Oba oltarja sta pusto, sivo polihromirana. Sicer pa sta iz ca 1700. Desni oltar ima pozno-baročen tabernakelj ter 6 leih rezljanih rokajskih svečnikov.

Prižnica je 5/8 tlorisa, ima na ogalih gladke stžore, v ppk nišah pa kipe: Janeza Krstnika, Sebastjana, Zveličarja? in Roka. Ograjo zaključuje golšasti zidec. Baldahim enakega tlorisa krona Martinova skupina in 2 angelčka.

Prižnica je iz ca 1690 do 1700. Je črvojedna.

Orglje so običajnega baročnega koncepta ter razvite v prostor in višino.

Kronja jih mali kip Kralja Davida in 2 cvetni vazi. Orglje so iz 3. četrtine 18. stol.

Ostala oprava je bp.

Oprema: V nišah pri slavoloku sta 2 kipa, ki sta se pred vojno nahajala v stebrih pokopališkega obzidja. Kipa predstavljata Antona Puščavnika in Ulrika. Prvi kip je ljudsko delo in bp, drugi pa je glinasto delo in zelo zanimiv, ker je edini gotski ločeni kip pri nas. Svetnik v škofovem ornatu sedi ter ima lesene in manjšo glavo, roke in atribut. Ima zašiljene čevlje ter gubanje, ki je lep primer mehkega stila in po katerem ga moremo datirati v sredino 15. stol., medtem ko so leseni dodatki iz 17. stol. kip je delan po modelu ali pa morda celo vlit iz posebne glinasto-opečne mase. Njegov stil im

LESIČNO PRI PLIŠTANJU (nekoč sv. Urh na Jezeru)-p.c.o.v. 6

vse značilnosti mehkega sloga, posebno slap gub pred levim kolenom. Lesteneč je glažutarsko delo košastega tipa iz 1. pol. 19. stol. Večna luč pred desnim stranskim oltarjem je rokokojska. V zakristiji je omeniti le kadilnico, ki je rokokojska.

Zvonik: Vodi iz empole v njega je pp, kamenit. I. nadstropje je križno obokano in ometano. Zvon je KID-ov iz l. 1927. Zvonik je enotne gradnje.

Podstrešje: Zvonikov omet dokazuje, da je bila ladja l. 1707, ko so zgradili zvonik mnogo nižje kot danes. ~~Njen sedanji obok je iz l. 1750. ter deli zvonik mnogo nižja kot danes.~~ Njen sedanji obok je iz l. 1750 ter sega v celem loku na podstrešje. Oboki so kameniti. Ladžina streha se proti zvoniku končuje ravno in ne trikotno. Presbiterij in zakristija sta tudi prizidka.

Resume: Cerkev sv. Ulriha na Jezeru se prvič omenja l. 1394, ko so ustanovili vikarijat na Zusmu, torej je zagotovo iz 14. stol. Njena ladja je v osnovi gotovo še srednjeveška, le da je bila precej nižje in ravno stropana. Za njen vzhodni zaključek ne vemo, kajti sedanji presbiterij z zakristijo vred je prizidek iz konca 17. stol. L. 1707 so prizidali zvonik, l. 1750 dvignili in obokali ladjo. Okna so deloma iz ca 1700, deloma iz ca 1750, oprava pa deloma iz začetka 18., deloma iz 3/4 18. stol.

Okolica: Cerkve obdaja proti cesti nizka škarpa ovalne oblike, ki je bila prxexj popreje mnogo višja in v katere obeh vhodnih stebrih sta stali plastike Urha in Antona Puščavnika ter puščica za denar. Nekaj je bilo okoli cerkve gotovo pokopališče.

Konservatorske opombe: Cerkev je sicer v redu vzdržavana, le njena oprava je deloma črviva.

7.

LESIČNO PRI PILŠTANJU (nekoč sv. Urh na Jezeru) - ppcpsv, Urna.

Ostalo:

Opombe: Pred rojstⁿⁱno hišo politika Vladimirja Mačka stoji stebrasto znamenje mi ima pokončen prizmatičen podstavek, toskanski steber in na vrhu kip premi-šljujočega Kristusa pod pločevinasto strešico. Kip je peščenčev, enako kot ves steber. Podstavek ima na sprednji strani napis z kronogramom 1713. Napis je slabo čitljiv, ter ima spodaj še enkrat letnico: 1713. Glavni del napisa je menda španski, spodnji del pa se čita: SUB R. D. MARTINO UMECK PAROCHO...LOCI...

J. Curk: Celjska topografija, rkp, str.32-34 (Šentjur), zapiski 1960.

()